

KESKI-SUOMEN LASTENSUOJELUTYÖRYHMÄ

Aika: Torstai 24.11.2017 klo 9.00-11.30

Paikka: Kokoustila MAT100, 1.krs, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Matarankatu 4, 40100 Jyväskylä

Osallistajat:

Anttila Laura	KOSKE (opisk.)
Goda-Savolainen Margarita	Jyväskylän kaupunki/kotoutumispalvelut
Heikkilä Marja	KOSKE
Hiekka Eija	KOSKE
Hiltunen Eija	Jyväskylän kaupunki (puh.johtaja)
Hänninen Tanja	KOSKE (siht.)
Ketola Jari	Pesäpuu ry
Kinnunen Maarit	Äänekoski
Kiviniemi Laura	KSLAPe (opisk.)
Kiiskilä Taja	JAMK
Kuorelahti Marianne	KOSKE
Laurila Marja	Wiitaunioni
Lehtinen Maria	KSLAPE
Liukkonen Johanna	KSLAPE
Lumme Ronja	JYU/opisk.
Metsäranta Hannele	Laukaa
Pollari-Urrio Paula	Jyväskylän kaupunki/sijaishuoltoyksikkö
Pynnönen Jaana	Pesäpuu ry
Salminen-Lahtinen Katja	Perhehoitokumppanit
Sironen Satu	Petäjäveden kunta

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja pidettiin esittäytymiskierros.

2. Katsaus SOTE/MAKU-valmisteluun

Perusturvajohtaja Marja Laurila Wiitaunionista kertoi SOTE- ja maakuntavalmistelusta. Marja Laurilalla on sote- ja maakuntaudistuksen vastuualueena aikuisten, lasten, nuorten ja perheiden palvelut. Marjan esittämät diat ovat muistion liitteenä.

Marja Laurila kertoi, että järjestämissuunnitelmat on tavoitteena saada laadittua tämän vuoden puolella ja lähtemään lausunnoille ensi vuoden alussa. Marjan yhteystiedot löytyvät dioista.

Case-esimerkkien kautta on haettu tyypillisiä asiakkaita. Tavoitteena on saada esiin esimerkiksi yhteistyötahoja ja millaisia asiakkuudet todella ovat. Case-esimerkkipyynnöt on lähetetty kuntiin sote-johdon kautta. Toive on, että myös asiakastyötä tekevät vastaisivat kyselyyn. Myös liitteenä olevan diaesityksen pohjalta Marjalle voi lähettää kommentteja ja ajatuksia.

Marja Laurila työstää lapset, nuoret ja perheet -osa-aluetta yhdessä muutosagentti Hanna Hämäläisen kanssa. Eri osa-alueilta on runsaasti tietoa jo olemassa ja esimerkiksi KSLAPE-hankkeella on lukuisia omia työryhmiä ja työrukkasia. STM:sta on linjattu, että LAPE-työ tulisi linkittää ja työskentely hyödyntää maakunnallisessa valmistelussa. Kentältä on tullut toive siitä, että tietoa tulisi jo siitä, millaista rakenteita maakunnassa tulee olemaan; mitä tulee jäämään paikallistasolle palveluverkon osalta ja mitä omalle työyksikölle tulee tapahtumaan. Tietoa tulisi jo saada epävarmuuden välttämiseksi.

Kokouksessa esitettiin kysymys siitä, mikä on tämänhetkinen yhteistyön tila sote/makuvalmistelun ja KSLAPE-hankkeen kesken. Marja Laurila on vasta vähän aikaa sitten nimetty tehtävään ja yhteistyö hakee muotoaan. Keskinäistä keskustelua jatketaan tiiviimin. KSLAPE kehittämissuunnittelijat kertoivat, että tietoa sote/maku-valmisteluista on tullut heille muutosagentti Hanna Hämäläisen kautta.

”Rivityöntekijän” äänen kuuluminen on äärimmäisen tärkeää ja se tulisi organisoida kustakin yksiköstä. Mikäli rivityöntekijän ääni jää vähäiseksi, todennäköistä on, että korjausliikkeitä joudutaan jatkossa tekemään runsaastikin. Se iso satsaus, mitä työntekijät ovat esimerkiksi KSLAPE-hankkeen työryhmiin antaneet, toivotaan otettavaksi käyttöön ja sitä arvostettavan.

Marja Laurila kertoi, että järjestämissuunnitelmaa viedään joulukuussa eteenpäin. Sen jälkeen lähdetään painottamaan tuottamista. Suunnitelma on alkuvuodesta lähdössä komentoitavaksi järjestöihin, kuntiin ja myös KS2020-sivuille.

3. KSLAPE -muutosohjelman erityis- ja vaativamman tason palveluiden kehittämisen tilannekatsaus

Kehittämiskoodinaattorit Maria Lehtinen ja Johanna Liukkonen kertoivat KSLAPE-muutosohjelman erityis- ja vaativamman tason palveluiden kehittämisen tilanteesta.

Diat muistion liitteenä. *Huomaathan, että dioissa on useita päivämääriä KSLAPE-hankkeen tilaisuuksista.*

Useisiin kehittämiskokonaisuuksiin liittyy työryhmätyöskentelyä, johon kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan. KSLAPE-hankkeessa on työskentelyn kärkien kirkastaminen meilläään, koska hankesuunnitelma on erittäin laaja.

Monitoimijainen arviointi on yksi tärkeimmistä kehittämisen kohteista, koska siihen kytkeytyy voimakkaasti koko LAPE-kehittämistyön henki. Monitoimijainen arviointi koskee kaikkia lasten ja perheiden palveluita, ei vain erityispalveluita. Arviointi koskee myös niin aikuisten, ikääntyvien kuin myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja.

Monitoimijaisesta arvioinnista on tulossa seuraavat kehittämisiltapäivät:

- 22.1.2017 klo 12.30-15.30 lapsi perustason palveluissa
- 20.2. klo 9-12 lapsi ja perhe erityispalveluissa

Kokouksessa nostettiin esiin alaikäisen lapsen maakunnallisten päihdepalvelujen kehittämisen tarve. Alaikäiselle lapselle ei tällä hetkellä ole päihdepalveluja vaan palveluna on lähinnä lastensuojelu ja tukevampaa palvelua saavat sijoitetut nuoret. Lastensuojelulta ja perhetyöltä vaaditaan terapia- ja päihdetyön osaamista. Ongelma näyttöytyy todella suurena. Paula Pollari-Urrio toi esiin, että valtakunnallisesti on tuotu huolta Jyväskylästä, jossa huumeiden käyttö on lisääntynyt huolestuttavasti. Alaikäisten päihteiden käyttöön tarvitaan nopeaa puuttumista.

Katja Salminen-Lahtinen toi esiin, että etäisyyksien vuoksi lapset eivät saa lastenpsykiatrista palvelua ja he jäävät hoitamatta. Lapset ja perheet ovat palvelujen suhteen eriarvoisessa asemassa. Myös kotoutumispalveluista kerrottiin, että heillä tehdään runsaasti motivaatiotyötä lasten ja nuorten kohdalla, jotta lapset ja perheet olisivat valmiita sitoutumaan hoitoon, mutta kotoutumispalvelujen asiakkaat eivät pääse lasten- ja nuorisopsykiatriseen hoitoon. He ovat myös tasa-arvoisia kuntalaisia, joille tulee järjestää palvelut.

Monitoimijaista perhetyötä pilotoidaan Jyväskylässä, Saarikassa ja Äänekoskella. Kehittämistyön taustalla ovat THL:n kokoaman mallinnustyöryhmän materiaalit. Monitoimijaisen perhetyön kehittämiskokonaisuus liittyy tiiviisti myös monitoimijaiseen arviointiin. Jyväskylässä on ajateltu perhetyön kehittämistyön nivomista samaan kokonaisuuteen ja samoihin kaupunginosaan systemisen mallinnustyön kanssa.

Systemisen lastensuojelun mallia pilotoidaan Saarikassa ja Jyväskylässä. THL:n arviointitutkimus on nivottu tähän kehittämistyöhön tiiviisti mukaan.

Lastensuojelun perhehoidon ja laitoshoidon kehittämistyöryhmään kaivataan edelleen osallistujia kunnista. Perhehoidon maakunnallisen toimintaohjeen laatimiseen koottu ryhmä kokoontuu seuraavan kerran 8.12.2017. Kyseinen ryhmä nivotaan mukaan perhehoidon ja laitoshoidon kehittämiseen. Pohjoisen Keski-Suomen alueelta on tuotu esiin, että tarvittaisiin maakunnallinen vastaanottoyksikkö, joka toimisi arviointipaikkana kiireellisten sijoituksen aikana. KSLAPE-hankkeesta kerrottiin, että asia on työn alla.

OT-keskuksiin liittyvä Keski-Suomen toimijoille suunnattu kokous järjestään 12.1.18.

4. Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden nykytilanne ja järjestäminen tulevassa maakuntaorganisaatiossa

KSLAPE- kehittämiskoordinaattorit Maria Lehtinen ja Johanna Liukkonen alustivat aiheesta ja käytiin keskustelua kokouskutsun mukana lähetettyjen kysymysten pohjalta:

-Mitä lapsiperheiden sosiaalipalveluita järjestetään tällä hetkellä lähipalveluna (omassa kunnassa toteutuvana palveluna)?

-Mitkä palvelut tulisi säilyttää tulevassa maakuntaorganisaatiossa omassa kunnassa toimivina lähipalveluina?

-Mitkä palvelut olisi mahdollista tulevassa maakuntaorganisaatiossa järjestää muuna, kuin lähipalveluna?

-Kuinka lapsiperheiden SHL:n mukainen palvelutarpeen arviointi (sisältäen erityistä tukea tarvitsevien lasten tuen tarpeen arvion) tulisi mielestänne järjestää tulevassa maakuntaorganisaatiossa

Kysymykset herättivät seuraavanlaisia ajatuksia:

Kun puhutaan etäällä olevista palveluista, niiden tulee olla aidosti kaikkien saatavilla. Se, että palveluja keskitetään esimerkiksi Jyväskylään, ei saisi vaikuttaa palvelun saatavuuteen.

Miten kuntalaiset kytketään tähän keskusteluun, esim. asiakasraadit. Palveluohjauksen rooli korostuu tulevaisuudessa entistä enemmän.

Suunnittelun pohjalla tulisi olla tietoa asiakkaiden tarpeista ja tilanteesta; mikä palvelun tarve todella on. Järjestämisen kysymykset ovat nimenomaan niitä, jotka perustuvat ko. tietoihin. Tulevaisuuden palvelujen rakentumisen ei tulisi perustua myöskään nykyisiin palveluihin, vaan tulee arvioida sitä, mitkä palvelut ovat riittäviä ja tasaavat hyvinvointieroja.

Palveluverkkoon liittyvät kysymykset liittyvät palvelujen tuotantoon. Onko sote- ja maakuntavalmistelussa olemassa niitä resursseja, joilla tietoa saadaan suunnittelun pohjaksi? Käytetäänkö esimerkiksi kouluterveyskyselyn tuloksia? Lasten ja perheiden palveluista on ylipäätään paljon tietoa saatavilla, mutta kuka sitä kokoaa? Myös THL on kehittämässä omia tilastointikäytäntöjään ja heiltä voi kysyä tilastotietoja tarpeen mukaan.

Kysymys on myös siitä, miten asiakkaat ohjautuvat palveluihin. Ohjautuvatko esimerkiksi perhekeskuksiin omatoimisesti sellaiset perheet, jotka sitä todella tarvitsevat vai sellaiset perheet, jotka muutenkin osallistuvat eri toimintoihin?

Sosiaalityöntekijän ja palveluohjaajien palvelua tulee jatkossakin olla lähipalveluna. Yhden lähipalvelumallin mahdollisuutta ei ole; tarvitaan useampia malleja, jotta palvelut saadaan oikeasti toimimaan. Joukkoliikenne määrittelee myös paljon. Lähipalvelun määrittely on olennaista.

Asiakastyö vaatii aikaa. Etenkin lasten kohtaamiseen on satsattava, jotta lapsi pystyy rakentamaan suhteen, jossa hänet kohdataan ja että hän voivat luottaa aikuiseen. Johtaminen on tässä olennaista. Rakenteiden puitteissa tulee olla yksilöllisten tarpeiden mukaista joustoa.

Palveluja tulisi olla saatavissa varhaiskasvatuksesta ja koulun kautta. Esim. perhetyötä tulisi saada sieltä. Miten rajapinnat saadaan häivytettyä jatkossa?

Sijaishuollon sosiaalityön keskittämisessä on hyviä ja huonoja puolia. Yhteys tulisi säilyttää siihen yksikköön, josta lapsi on sijoitettu. Perheistä voi olla yksi lapsi sijoitettuna ja muut lapset avohuollon asiakkaana. Onko jatkossa mahdollista, että esim. perheen muuttaessa sosiaalityöntekijä säilyy samana, jos välimatka uudelle asuinpaikkakunnalle on kohtuullinen?

Arvioinnista ei välttämättä tarvitse olla huolissaan, sillä siihen löytyy tekijöitä. Haasteellisempaa on arvioinnin jälkeen; mitä palveluita on tarjolla ja kuka niistä vastaa.

Sosiaalityöntekijöiden saatavuuteen ja pysyvyyteen on satsattava.

Saarikan perhepalveluiden sosiaalityöntekijät olivat tiimissään pohtineet kysymyksiä ja lähettivät ajatuksia ennakkoon, koska olivat estyneitä osallistumaan kokoukseen:

-Mitä lapsiperheiden sosiaalipalveluita järjestetään tällä hetkellä lähipalveluna (omassa kunnassa toteutuvana palveluna)?

Saarikassa: asiakkaan omassa kotikunnassa järjestetään tarpeen mukaisesti lapsiperheiden kotipalvelua, perheohjausta (shl ja ls tehostettu), perhekuntoutusta, sosiaalityötä (shl, erityinen tuki ja ls), sosiaaliohjausta, lastenvalvojan palvelua, perheneuvola, koulupsykologipalvelut, vammaisten lasten palvelut

-Mitkä palvelut tulisi säilyttää tulevassa maakuntaorganisaatiossa omassa kunnassa toimivina lähipalveluina?

Tarpeen mukaan kotikuntaan jalkautuvina kaikki ne palvelut, mitkä nytkin. Lisäksi erityispalveluiden (erikoissairaanhoito, erityis- ja vaativimman tason sote-palvelut) pitäisi pystyä jalkautumaan kuntien perhekeskuksiin tulevassa sote-mallissa.

-Mitkä palvelut olisi mahdollista tulevassa maakuntaorganisaatiossa järjestää muuna, kuin lähipalveluna?

Palvelut on mahdollista organisoida keskitettyinä (erityis- ja vaativimman tason palvelut, lapsioikeudelliset palvelut), mutta niiden on voitava tarpeen mukaan jalkautua asiakkaiden kotikuntiin (perhekeskuksiin ja sote-keskuksiin) ja kotiinkin.

-Kuinka lapsiperheiden SHL:n mukainen palvelutarpeen arviointi (sisältäen erityistä tukea tarvitsevien lasten tuen tarpeen arvion) tulisi mielestänne järjestää tulevassa maakuntaorganisaatiossa?

Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi (yleinen ja erityinen tuki) pitäisi järjestää kunnallisista perhekeskuksista (yleinen) ja sote-keskuksista (erityinen) käsin. Erityisen tuen tarpeessa olevien palvelutarpeen arvion tekee lain mukaan sosiaalityöntekijä, joka voisi sijaita sote-keskuksissa, vaikka olisikin liikelaitoksen työntekijä. Yleisten palvelujen palvelutarpeen arvion voisi tehdä sote-keskuksista käsin sosiaalihoaja perheen kanssa perheen ympäristöissä tai sovittu sosiaalipalvelujen työntekijä vaikka perhekeskuksesta käsin. Palvelutarpeen arviointiin pitää lapsiperheiden kohdalla sisällyttää lähtökohtaisesti kotikäynti perheen kotiin.

5. Muut asiat

Kevään kokouspäivien sopiminen.

- Perjantai 23.2. klo 9.30-12
- Perjantai 27.4. klo 9.30-12